

Katecheza młodzieży z zastosowaniem technologii cyfrowej

Youth catechesis using digital technology

Summary

The Catholic Church places its hopes in digital technology as a new form of evangelization and catechesis, while encouraging religion teachers to improve their digital competences and implement digital tools in the structure of catechesis. Digital technologies make it possible to present Christ in a way that is more accessible to young people. The teacher should respond to the needs of the catechized and introduce attractive aids adapted to the educational level.

Key words: catechesis, youth, digital technology, digital competences.

Papież Jan Paweł II wielokrotnie poruszał zagadnienie współczesnych mediów, zachęcając by uwzględniać nowe media w katechizacji, szczególnie w ewangelizacji¹. Technologia cyfrowa ma ogromny wpływ na jakość i styl życia młodych ludzi, również ich rozwój duchowy. Młodzież XXI wieku określa się mianem „cyfrowych tubylców”, ponieważ żyją oni w cyfrowym świecie, czerpią wiedzę z Internetu i doskonale posługują się narzędziami cyfrowymi. Kościół podejmuje działania, aby wirtualna przestrzeń była wykorzystywana przez katechetów w ich posłudze, szczególnie w katechezie dzieci i młodzieży, ponieważ „(...) jeśli Dobrej Nowiny nie będzie można poznać także w świecie cyfrowym, to może być ona nieobecna w doświadczeniu wielu osób, dla których ta przestrzeń egzystencjalna jest ważna. Świat cyfrowy (...) dla wielu ludzi, zwłaszcza najmłodszych, stanowi część codziennej rzeczywistości”². Wprowadzanie technologii cyfrowych do katechezy wymaga zmiany świadomości oraz poszerzenia kompetencji cyfrowych katechetów. Technologie cyfrowe to nowa forma ewangelizacji, która wymaga od katechety doskonalenia metod pracy i zintegrowania programów nauczania³. Katecheza z zastosowaniem technologii cyfrowej może budzić ciekawość, motywację wśród młodzieży oraz wzmacniać jakość i atrakcyjność katechezy⁴. W katechezie z zastosowaniem technologii cyfrowej młody człowiek jest nie tylko uczestnikiem, ale także twórcą. Stosowanie narzędzi cyfrowych stanowi formę nauki przez zabawę, która podnosi efekty kształcenia, ale także daje możliwości katechetom tworzenia własnych autorskich scenariuszy katechez, sprawniejszego przeprowadzania ewaluacji, czy prowadzenie katechizacji poza szkolną ławką.

---

¹ Jan Paweł II, *Orędzie na 24. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu Misja Kościoła w erze komputerów*, 1990, <https://www.paulus.org.pl/243,24-sdssp-jan-pawel-ii-1990> [data dostępu: 17.05.2023].

² Benedykt XVI, *Orędzie na 47. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu Portale społecznościowe: bramy prawdy i wiary, nowe przestrzenie dla ewangelizacji*, 2013, <https://www.paulus.org.pl/220,47-sdssp-benedykt-xvi-2013> [data dostępu: 17.05.2023].

³ Por. M. Dziedzic, *Wybrane aspekty stosowania technologii mobilnych w edukacji językowej*, Płock 2015, s. 50.

⁴ Por. L. Hojnacki, *Mobilna edukacja. M-LEARNING, czyli (r)ewolucja w nauczaniu. Przewodnik dla nauczycieli*, Warszawa 2011, s. 13.

1. Potrzeba i znaczenie technologii cyfrowej w katechezie

We współczesnym świecie słowo zostaje wypierane przez obraz, na co zwrócił uwagę papież Paweł VI w adhortacji apostolskiej *Evangelii nuntiandi*, w której to napisał, że „ludzie są już przesyleni mowami, bardzo często znudzeni słuchaniem, a co gorsza, nieczuli na słowa. (...) Taki stan rzeczy łatwo podsuwa myśl, że do głoszenia Ewangelii trzeba stosować takie świeże środki, jakimi dysponuje ta cywilizacja”⁵. Do takich środków zaliczyć możemy multimedia oraz Internet, które umożliwiają jednoczesne komunikowanie się za pomocą tekstu, obrazu, muzyki czy wideo⁶. Współczesna edukacja powinna wykorzystywać nowe trendy edukacyjne oraz kształtować wieloraką inteligencję uczniów⁷, dlatego nauczyciele powinni zmienić podejście do dydaktyki. Nowoczesne podejście powinno zwracać uwagę na: kompetencje potrzebne w epoce cyfrowej, miejsce zdalnego nauczania w edukacji, wykorzystywanie urządzeń mobilnych w edukacji oraz wykorzystywaniu nowoczesnych technologii, ale także na nowoczesne metody i formy pracy z uczniami⁸.

Technologia cyfrowa ma kluczowe znaczenie w edukacji, gdyż wspomaga wielozmysłowy proces nauczania, pobudza kreatywność i zainteresowanie uczniów, wzmacnia atrakcyjność i elastyczność prezentowanych treści, umożliwia szybki dostęp do informacji, wzbogaca proces kształcenia o nowe metody i formy pracy, ułatwia dostęp do materiałów edukacyjnych z całego świata, rozwija umiejętności przekształcania rzeczywistości (wzmocniona funkcja kształcenia)⁹.

Technologia cyfrowa w szkole jest wsparciem dla nauczyciela, jak i ucznia, gdyż pozwala realizować założenia podstawy programowej i dostosowywać nauczanie do umiejętności i kreatywności ucznia, dodatkowo wspiera autonomię ucznia oraz pozwala nauczycielowi „być na czasie”, co może wśród uczniów budzić podziw i respekt. Technologie cyfrowe oddziałują na procesy poznawcze, ale także znacząco wpływają na socjalizację, wychowanie, czy edukację młodych ludzi. Z tego względu istotne jest stworzenie dydaktyki skierowanej do współczesnej młodzieży („urodzonej z myszką w rękę”¹⁰), która będzie na tyle atrakcyjna, aby młodzi ludzie chcieli w nim uczestniczyć z takim samym zaangażowaniem jak w świecie cyfrowym.

Współcześnie katecheza powinna być obecna tam, gdzie obecna jest współczesna młodzież, dlatego katecheci i katechizowani powinni być w tej wirtualnej przestrzeni, gdyż Internet stwarza szerokie możliwości do ewangelizowania. Autorzy *Dyrektorium ogólnego o katechizacji* stawiają kluczowe pytanie „(...) jak stać się ewangelizującą obecnością na cyfrowym kontynencie” (DOK 371). Zadaniem katechety jest poszukiwanie odpowiedzi na to pytanie, poszukiwanie sposobów przeniesienia głoszenia wiary do wirtualnej przestrzeni.

⁵ Paweł VI, *Evangelii nuntiandi*, 42.

⁶ Por. A. Lepa, *Pedagogika...*, dz. cyt., s. 43-44.

⁷ H. Gardner, *Inteligencje wielorakie. Nowe horyzonty w teorii i praktyce*, Warszawa 2009, s. 367.

⁸ B. Kuźmińska-Sołśnia, *Urządzenia mobilne i ich udział w edukacji XXI wieku*, „Edukacja. Technika. Informatyka”, 4/2, 2013, s. 257-263.

⁹ Tamże, s. 14.

¹⁰ M. Szpunar, *Urodzeni z myszką w rękę. Wczesna adaptacja do nowych mediów.*, w: *Komputer w edukacji.*, red. J. Morbitzer, Kraków, 2009, s. 261-262.

Katecheza powinna wykorzystywać potencjał technologii cyfrowych do celów ewangelizacyjnych, ponieważ dzięki temu może stać się „ewangelizującą obecnością w cyfrowym kontynencie”¹¹, należy jednak pamiętać by tworzyć odpowiednie warunki dla młodego człowieka do doświadczania duchowości, lecz unikać wirtualizacji katechezy. W procesie katechizacji katecheta powinien znaleźć odpowiedni sposób by podjąć i zmierzyć się z tematami, które dotyczą „(...) sensu życia, cielesności, uczuciowości, tożsamości płciowej, sprawiedliwości i pokoju, które w epoce cyfrowej interpretowane są w odmienny sposób”¹². Przed instytucjami wychowującymi młodych ludzi, w tym przed katechetami stoi duże wyzwanie, by tak poprowadzić nowe pokolenie, aby było ono świadomie obecne w tym wirtualnym świecie pod względem etyczno-moralnym, dlatego papież Franciszek apeluje: „Nie wystarczy przechadzać się po cyfrowych «drogach», a więc po prostu połączyć się: trzeba, aby temu połączeniu towarzyszyło prawdziwe spotkanie. Nie możemy żyć sami, zamknięci w sobie. Potrzebujemy kochać i być kochanymi. (...) Strategie komunikacyjne nie zapewniają piękna, dobrot i prawdy przekazu. (...) Sieć cyfrowa może być miejscem bogatym w wartości ludzkie, nie siecią przewodów, lecz ludzkich osób”¹³. W dalszej wypowiedzi papież podkreśla, że „neutralność mediów jest tylko pozorna: tylko ten, kto przekazuje w sposób odpowiedzialny, może być punktem odniesienia”¹⁴. Technologia cyfrowa powinna być postrzegana szerzej, nie tylko jako narzędzie do wykorzystania w ramach katechezy, ale środowisko usługi w ramach, której istnieją nowe możliwości uczenia młodego pokolenia rozeznawania zarówno szans, jak i zagrożeń wyływających z tego cyfrowego świata.

2. Charakterystyka technologii cyfrowej i kompetencji katechetów

Wynalazki i odkrycia XIX i XX wieku zrewolucjonizowały życie człowieka oraz zmieniły jego postrzeganie świata. Zapoczątkowało to dynamiczny rozwój nowych form społecznego przekazu informacji, dlatego początek trzeciego tysiąclecia już przez niektórych badaczy został uznany za wiek komunikacji. Wynalazkiem, który wpłynął również na sferę duchową były mass media, które przyczyniły się do kształtowania wirtualnego świata stanowiącego alternatywę realnej rzeczywistości¹⁵. Powszechnym zjawiskiem stały się w szczególności takie formy komunikacji jak: elektroniczna, audiowizualna i multimedialna. Nowoczesna technologia w szczególności zagościła w życiu młodych ludzi dokonując całkowitego przekształcenia ich mentalności. W skład nowych mediów zaliczana jest technologia cyfrowa. Pojęcie to wywodzi się ze składni słów: „technologia” i „cyfrowy”. Technologia to „zestaw teorii i technik pozwalających na praktyczne wykorzystanie wiedzy”¹⁶, natomiast słowo: „cyfrowy” definiowane jest jako „system, który tworzy, prezentuje, transportuje

---

¹¹ Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła Katolickiego w Polsce*, 84, 91.

¹² Tamże.

¹³ Franciszek, *Orędzie na XLVIII Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu*, Rzym 2014.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Por. T. Goban Klas, *Zarys historii i rozwoju mediów od malowideł naskalnych do multimediiów*, Kraków 2001, s. 103-114; tenże, *Cywilizacja medialna. Geneza, ewolucja, eksplozja*, Warszawa 2005, s. 169-173; Z. Bajka, *Historia mediów*, Kraków 2008, s. 246-251.

¹⁶ *Technologia*, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/technologia;3985964.html>, data dostępu: 02.11.2022.

¹⁷ *Cyfrowy*, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/cyfrowy;3888596.html>, data dostępu: 02.11.2022.

lub przechowuje informacje poprzez łączenie bitów”¹⁷. W wyniku połączenia dwóch definicji wyodrębniono pojęcie technologii cyfrowej, czyli procesu „wyszukiwania i zbierania danych oraz tworzenia cyfrowych katalogów”¹⁸ za pomocą narzędzi cyfrowych. Technologia cyfrowa pozwala na wykorzystywanie przekształconej wiedzy w celu dzielenia się nią w formie tekstowej, graficznej, dźwiękowej i filmowej¹⁹. Narzędzia medialne przyczyniają się do lepszego przekazywania treści do odbiorcy. S. Mordarski podzielił media na dwie grupy: tradycyjne i interaktywne²⁰. Do mediów tradycyjnych zaliczamy prasę, kino, książki oraz płyty CD/DVD, czyli takie media, które nie umożliwiają bezpośredniego kontaktu z odbiorcą. Przeciwnieństwem są media interaktywne, ponieważ odbiorca musi dołożyć własnego wysiłku, aby nawiązać za ich pomocą kontakt z drugą osobą²¹. Do tej grupy mediów możemy zaliczyć komputer, tablet z dostępem do Internetu, telewizję oraz radio. Media interaktywne są łatwiej dostępne niż media tradycyjne, a treści umieszczane za ich pomocą mogą być na bieżąco aktualizowane.

Rola mediów w procesie kształcenia nieustannie wzrasta, gdyż coraz większy wpływ wywierają na formację jednostki jako człowieka. Istotnym staje się, więc zwrócenie szczególnej uwagi na kompetencje współczesnego katechety. Jak zauważa U. Ordon katecheta powinien cechować się „(...) kompetentnością, twórczą i aktywną postawą, odpowiedzialnością, a także innymi komponentami profesjonalizmu uzyskiwanymi w procesie przygotowania zawodowego oraz praktycznej działalności pedagogicznej”²², ale przede wszystkim powinien on inspirować uczniów do poszukiwania Boga w swoim życiu, do otwartości na bliźniego²³. Technologie cyfrowe przenikają wszystkie sfery życia, jak piszą J. Bednarek i E. Lubiny „nowinki techniczne, przede wszystkim Internet są siłami napędowymi globalizacji”, dlatego właśnie w społeczeństwie cyfrowym potrzebni są katecheci na miarę tych czasów, kompetentni w tym zakresie²⁴.

W literaturze kompetencje cyfrowe definiowane są jako „umiejętne i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego (...), wykorzystywania komputerów do uzyskiwania, oceny, przechowywania, tworzenia, prezentowania i wymiany informacji oraz do porozumiewania się i uczestnictwa w sieciach współpracy za pośrednictwem Internetu”, natomiast według definicji B. Majkut – Czarnoty kompetencje cyfrowe obejmują także umiejętność „(...) opracowywania autorskich programów i udostępniania ich w sieci, jak również wykorzystywania nowoczesnych technologii w procesie projektowania i realizowania własnego rozwoju i organizowania nauki uczniów”. Katecheta powinien wykazywać się znajomością nowych środków technologii cyfrowej oraz umiejętnie je stosować w swojej pracy z uczniem. Ważne jest, aby katecheta stosował na katechezie nowoczesne aplikacje i rozwijał swoje umiejętności w zakresie ich używania do celów katechetycznych/duszpasterskich.

¹⁸ *Technologia cyfrowa*, <https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/technologia%20cyfrowa.html>, data dostępu: 02.11.2022.

¹⁹ Zob. M.M. Sysło, W. Jochemczyk, *Edukacja informatyczna w nowej podstawie programowej*, Warszawa 2009, s. 5.

²⁰ Por. S. Mordarski, *Media w działaniu. Funkcjonowanie środków społecznego przekazu w świetle nauczania Kościoła*, Sandomierz-Kraków 2007, s. 32.

²¹ Tamże, s. 33.

²² U. Ordon, *Nauczyciel w przestrzeni edukacyjnej jednoczącej się Europy*, Częstochowa 2007, s. 8-9.

²³ Zob. C. Kucharska, *Nauczyciel nowych czasów*, w: *Polski system edukacji po reformie 1999 roku. Stan. Perspektywy. Zagrożenia*, red. Z. Andrzejak i in., Poznań-Warszawa 2005, s. 289.

²⁴ J. Bednarek, E. Lubina, *Kształcenie na odległość. Podstawy dydaktyki*, Warszawa 2008, s. 9.

Podnoszenie kompetencji cyfrowych przez katechetę jest tak ważne, ponieważ dzisiejsza młodzież jest pokoleniem cyfrowym, dla których technologia stanowi istotny element istnienia. Niewystarczający poziom kompetencji cyfrowych może być barierą w pracy katechety, dlatego zasadnym jest podnoszenie tych kwalifikacji w ramach studiów podyplomowych, warsztatów, czy e-konferencji. W ramach tych kompetencji katecheci powinni również być zorientowani w tym czym zajmuje się młodzież w sieci i co jest w trendach, bowiem tylko wtedy będą mogli wybierać takie narzędzia technologii cyfrowej, które będą odpowiednio dostosowane do młodego odbiorcy, a dodatkowo będą chroniły go przed zagrożeniami wirtualnej rzeczywistości.

Świat wirtualny i narzędzia technologii cyfrowej są dla katechety źródłem poszerzania swoich kompetencji, ponieważ „technologia wyzwala kreatywność”. Współczesny katecheta, który posiada kompetencje cyfrowe na prowadzonej przez siebie katechezie posługuje się internetowymi treściami (treści powinny być przez katechetę przeanalizowane i poddane selekcji) oraz wykorzystuje urządzenia mobilne. Dzięki tym elementom katecheta przyczyni się do „budowania autentycznych relacji interpersonalnych i wspomagania wychowanków w nawiązaniu osobistego dialogu z Bogiem oraz wzbudza zainteresowanie lekcjami religii”. Katecheta powinien starać się być twórczym, gdyż „twórczość jest jakby filarem bycia katechetą (...)”. Dzięki temu katecheta ma chęć zmian, wnoszenia czegoś nowego w katechezę, bowiem tylko tak może „(...) dostosować się do warunków, w których mam głosić Ewangelię”. Szczególne zadanie technologii cyfrowej w pracy katechetycznej dostrzec można w zapisie Dyrektorium ogólnego o katechizacji: „(...) Cel formacji wymaga, aby katecheta został lepiej przygotowany do realizowania aktu przekazu (...)” (por. DOK 235) z wykorzystaniem najnowszych technologii. Ten zapis wskazuje na poważne traktowanie współczesnych narzędzi cyfrowych i dostrzegania ich wpływu na katechizowanych oraz pracę katechety. Posiadanie kompetencji cyfrowych przyczynia się do wzrostu umiejętności intelektualnych, ale także pomaga w holistycznym podejściu do nauczania oraz przedstawiania swojej wiedzy w nowy innowacyjny sposób.

Katecheci mogą doskonalić swoje kompetencje zawodowe w zakresie technologii cyfrowych na terenie placówki oświatowej, w której pracują lub w specjalistycznych Ośrodkach Doskonalenia Zawodowego, ale także w ramach studiów podyplomowych i Centrum Formacyjnego Katechetów. Współcześnie katecheci mogą doskonalić się także w formie online. Atutem cyfryzacji są nieograniczone sposoby nawiązywania kontaktów pomiędzy katechetami uczącymi w innych placówkach, dzięki czemu katecheci mogą dzielić się swoimi doświadczeniami, pomysłami, czy problemami. Z wykorzystaniem technologii cyfrowej katecheci mogą podnosić swoje kompetencje, tworzyć projekty, materiały edukacyjne, czy programy związane z praktyką katechetyczną. Wzajemna wymiana doświadczeń sprzyja podnoszeniu jakości pracy katechety, ale także całej szkoły. W serwisie Facebook można odnaleźć wiele grup w ramach, których katecheci inspirować oraz dzielić się wzajemnie swoimi pomysłami na zrealizowanie katechez. Przykładami takich grup są: „Katecheza z pomysłem”, „iKatecheza”, „Twórcza katecheza”.

Współczesny katecheta powinien starać się podnosić swoje kwalifikacje zawodowe, tak aby być na bieżąco z „nowinkami” technologicznymi. Warto pamiętać, że doskonalenie kompetencji cyfrowych to tylko jedna z form poszerzania wiedzy, natomiast fundamentem pracy katechetycznej jest formacja duchowa, a także korzystanie z pomocy doradcy metodycznego katechezy.

3. Możliwości realizacji katechezy z zastosowaniem technik multimedialnych

Możliwości technologii cyfrowych są dla współczesnego katechety inspiracją to prowadzenia nowoczesnych katechez, na co zwrócił uwagę już Jan Paweł II: „Kościół zdaje sobie sprawę, że stosowanie nowoczesnych technik i technologii przekazu społecznego jest integralną częścią jego misji w trzecim tysiącleciu”²⁵. W polskim szkolnictwie potrzeba, aby współcześnieść model dydaktyki, gdyż edukacja powinna być dla młodego człowieka miejscem wzrastania intelektualnego²⁶. Wprowadzanie technologii cyfrowych do procesu katechizacji wymaga zmiany świadomości oraz poszerzenia kompetencji katechetów. W posłudze katechetycznej jest to nowa forma ewangelizacji, która aby była efektywna wymaga udoskonalania metod pracy, ale także zintegrowania programów nauczania²⁷. Dzięki wykorzystywaniu technologii cyfrowych katecheta może uatrakcyjnić katechezę, zindywidualizować nauczanie, wzbudzić motywacje młodych ludzi oraz wprowadzać interaktywne nauczanie do katechezy²⁸.

Aplikacje mobilne zyskują coraz większe popularność w edukacji, w tym także na katechezie. Dzięki temu katecheta może w formie zabawy sprawdzić poziom przyswojenia wiedzy przez ucznia, ale także wspomóc proces uczenia się. Katecheta posługując się narzędziami interaktywnymi oraz aplikacjami cyfrowymi wprowadza do katechezy nową jakość, ponieważ treści nie są przez młodych ludzi przyswajane w sposób pamięciowy, lecz w sposób kreatywny i wielostronny²⁹. W ramach katechezy najczęściej wykorzystywane są takie narzędzia i aplikacje cyfrowe jak: Kahoot, Quizlet, Padlet, Genially, czy LearningApps. Współcześnie istnieje wiele darmowych aplikacji, które można pobrać poprzez Google Play na telefon oraz tablet. Dzięki czemu katecheta ma zawsze aplikacje przy sobie, ale także może zachęcić uczniów do korzystania z nich na przykład w ramach katechezy.

Uczniowie już od wczesnych lat korzystają z technologii cyfrowych, dlatego staje się ona dla nich nieodłącznym elementem życia³⁰. Katecheci wykorzystując strony i portale internetowe poszerzają swoją bazę dydaktyczną, ale także wykorzystują potencjał technologiczny i możliwość otworzenia się na pokolenie cyfrowe. We współczesnym procesie katechizacji wykorzystywanie technologii „staje się naturalnym etapem w rozwoju nowoczesnej edukacji”³¹. Współcześnie wiele dokumentów katechetycznych zostaje umieszczonych na portalach internetowych lub jako odrębna strona internetowa, dzięki czemu stają się one bardziej dostępne dla młodych odbiorców, ale także mogą zostać wykorzystane przez katechetę jako pomoc dydaktyczna. W ramach katechezy katecheta może

²⁵ Jan Paweł II, *Szybki rozwój. List apostolski do odpowiedzialnych za środki społecznego przekazu*, w: *Listy apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, red. M. Romanek, Kraków 2007, s. 762.

²⁶ W. Kołodziejczyk, *Pokolenie Y*, w: *Uczyć łatwiej*, red. E. Choromańska-Kowalczyk i in., Warszawa 2010, s. 3.

²⁷ Por. M. Dziedzic, *Wybrane aspekty stosowania technologii mobilnych w edukacji językowej*, Płock 2015, s. 50.

²⁸ Por. L. Hojnacki, *Mobilna edukacja. M-LEARNING, czyli (r)ewolucja w nauczaniu. Przewodnik dla nauczycieli*, Warszawa 2011, s. 13.

²⁹ K. Wieczorkowski, *Multimedia w nauczaniu*, w: *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, t. III, red. T. Pilch, Warszawa 2003, s. 434.

³⁰ Por. R. Tadeusiewicz, *Spółczesność Internetu*, Warszawa 2002, s. 8.

³¹ M. Dziedzic, *Wybrane aspekty stosowania technologii mobilnych w edukacji językowej*, Płock 2015, s. 45.

korzystać z Pisma Świętego w formie elektronicznej, czy innych dokumentów kościoła tj. Katechizmu Kościoła Katolickiego. Katecheta może również wspierać rozwój duchowy młodzieży poprzez uczestniczenie w wirtualnym projekcie „Katecheza 2.0”.

We współczesnym świecie podręcznik traci na znaczeniu, gdyż cała wiedza dostępna jest w Internecie. Uczniowie w większym stopniu przyzwyczajeni są do przekazu interaktywnego, dlatego rola podręcznika ulega zmianie i w większym stopniu autorzy przy tworzeniu podręczników kładą nacisk na samodzielność i aktywność młodych ludzi³². Autorzy z czasem zaczęli wychodzić naprzeciw czasom współczesnym i dziś na rynku dostępne są liczne wydania e-podręczników oraz multibooków. Narzędzia te w pełni wykorzystują cyfrową przestrzeń i umożliwiają wykorzystywanie wszystkich dostępnych narzędzi medialnych w procesie nauczania³³. E-podręczniki i multibooki oddziałują pozytywnie na wyobraźnię młodego człowieka, dzięki grafiką i animacją, a także syntetycznie ułożonemu materiałowi. Katecheta poprzez pracę z multibookami może treści z tradycyjnego podręcznika uzupełniać tymi z e-podręcznika.

Podsumowanie

Istnieje wiele narzędzi technologii cyfrowej, które w większości są darmowe i łatwo dostępne. Wykorzystanie dostępnych pomocy cyfrowych zależy tylko od katechety i uczniów. Narzędzia te mogą służyć jako wprowadzenie do katechezy, poszerzenie wiadomości czy chociażby mogą być pomocne w utrwalaniu zdobytej wiedzy. Katecheta powinien poznać mocne strony technologii cyfrowej, by poprzez rozsądne ich wykorzystanie utrzymać kontakt z katechizowanymi tym bardziej, że Kościół zachęca do korzystania z cyfrowych materiałów i narzędzi, które będą pogłębiały ich wiarę. Technologia cyfrowa daje nowe możliwości ewangelizacyjne, z których katecheci powinni korzystać, gdyż jak mówi papież Franciszek „(...) wyjdźmy, otwórzmy drzwi, miejmy odwagę wydeptywać nowe drogi dla głoszenia Ewangelii”³⁴.

Bibliografia

Bajka Z., *Historia mediów.*, Kraków 2008.

Bednarek J., Lubina E., *Kształcenie na odległość. Podstawy dydaktyki*, Warszawa 2008.

Benedykt XVI, *Orędzie na 47. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu Portale społecznościowe: bramy prawdy i wiary, nowe przestrzenie dla ewangelizacji*, 2013, <https://www.paulus.org.pl/220,47-sdssp-benedykt-xvi-2013>, data dostępu: 17.05.2023.

---

³² P. Tomasiak, *Jaka jest przyszłość podręczników?*, w: *Podręczniki do nauki religii. Sens czy bezsens?*, red. J. J. Kostorz, Opole 2009, s. 42-43.

³³ J. de Oliveira i in., *Exploring Student and Teachers Participation in E-textbooks in a Primary School*. "Comunicar. Media Education Research Journal" 2014, nr 42, s. 88-89.

³⁴ *Przemówienie papieża Franciszka wygłoszone do uczestników międzynarodowego kongresu katechetycznego*, <http://www.radiomaryja.pl/kosciol/przemowienie-papieza-franciszka-wygloszone-douczenikom-miedzynarodowego-kongresu-katechetycznego/>, data dostępu: 27.03.2023.

- Cyfrowy, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/cyfrowy;3888596.html>, data dostępu: 02.11.2022.
- Dziedzic M., *Wybrane aspekty stosowania technologii mobilnych w edukacji językowej*, Płock 2015.
- Dziedzic M., *Wybrane aspekty stosowania technologii mobilnych w edukacji językowej*, Płock 2015.
- Franciszek, *Orędzie na XLVIII Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu*, Rzym 2014.
- Gardner H., *Inteligencje wielorakie. Nowe horyzonty w teorii i praktyce*, Warszawa 2009.
- Goban Klas T., *Cywilizacja medialna. Geneza, ewolucja, eksplozja.*, Warszawa 2005.
- Goban Klas T., *Zarys historii i rozwoju mediów od malowideł naskalnych do multimediiów*, Kraków 2001.
- Hojnacki L., *Mobilna edukacja. M-LEARNING, czyli (r)ewolucja w nauczaniu. Przewodnik dla nauczycieli*, Warszawa 2011.
- Jan Paweł II, *Orędzie na 24. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu Misja Kościoła w erze komputerów*, 1990, <https://www.paulus.org.pl/243,24-sdssp-jan-pawel-ii-1990>, data dostępu: 17.05.2023.
- Jan Paweł II, *Szybki rozwój. List apostołski do odpowiedzialnych za środki społecznego przekazu*, w: *Listy apostołskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, red. M. Romanek, Kraków 2007, s. 762.
- Kołodziejczyk W., *Pokolenie Y*, w: *Uczyć łatwiej*, red. E. Choromańska-Kowalczyk i in., Warszawa 2010, s. 3-6.
- Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła Katolickiego w Polsce*, 84, 91.
- Kucharska C., *Nauczyciel nowych czasów*, w: *Polski system edukacji po reformie 1999 roku. Stan. Perspektywy. Zagrożenia*, red. Z. Andrzejak i in., Poznań-Warszawa 2005, s. 287-293.
- Kuźmińska-Solśnia B., *Urządzenia mobilne i ich udział w edukacji XXI wieku*, „Edukacja. Technika. Informatyka”, 4/2, 2013, s. 257-263.
- Lepa A., *Pedagogika mass mediów*, Łódź 2003.
- Mordarski S., *Media w działaniu. Funkcjonowanie środków społecznego przekazu w świetle nauczania Kościoła*, Sandomierz-Kraków 2007.
- Oliveira J. de i in., *Exploring Student and Teachers Participation in E-textbooks in a Primary School*. „Comunicar. Media Education Research Journal” 2014, nr 42, s. 87-95.
- Ordon U., *Nauczyciel w przestrzeni edukacyjnej jednoczącej się Europy*, Częstochowa 2007.
- Paweł VI, *Evangelii nuntiandi*, Watykan 1975.
- Przemówienie papieża Franciszka wygłoszone do uczestników międzynarodowego kongresu katechetycznego*, <http://www.radiomaryja.pl/kosciol/przemowienie-papieza-franciszka-wygloszone-douczennikomiedzynarodowego-kongresukatechetycznego/>, data dostępu: 27.03.2023.
- Syśło M.M., Jochemczyk W., *Edukacja informatyczna w nowej podstawie programowej*, Warszawa 2009.
- Szpunar M., *Urodzeni z myszką w rękę. Wczesna adaptacja do nowych mediów*, w: *Komputer w edukacji*, red. J. Morbitzer, Kraków 2009, s. 261-267.
- Tadeusiewicz R., *Społeczność Internetu*, Warszawa 2002.
- Technologia cyfrowa*, <https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/technologia%20cyfrowa.html>, data dostępu: 02.11.2022.

Technologia, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/technologia;3985964.html>, data dostępu: 02.11.2022.

Tomasik P., *Jaka jest przyszłość podręczników?*, w: *Podręczniki do nauki religii. Sens czy bezsens?*, red. J. Kostorz, Opole 2009, s. 41-52.

Wieczorkowski K., *Multimedia w nauczaniu*, w: *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, t. III, red. T. Pilch, Warszawa 2003, s. 434-442.

Katecheza młodzieży z zastosowaniem technologii cyfrowej

Streszczenie

Kościół katolicki pokłada nadzieje w środkach technologii cyfrowej jako nowej formie ewangelizacji i katechizacji, jednocześnie zachęcając katechetów do podnoszenia swoich kompetencji cyfrowych oraz wdrażania narzędzi cyfrowych w strukturę katechezy. Technologie cyfrowe pozwalają ukazywać Chrystusa w sposób bardziej dostępny młodym ludziom. Katecheta powinien odpowiadać na potrzeby katechizowanych i wprowadzać atrakcyjne pomoce dostosowane do poziomu edukacyjnego.

Słowa klucze: katecheza, młodzież, technologia cyfrowa, kompetencje cyfrowe.

Mgr Katarzyna Pająk – magister teologii – Akademia Katolicka w Warszawie; magister pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej – Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu.
